

28th International Scientific Conference
Strategic Management
 and Decision Support Systems
 in Strategic Management
SM2023

Subotica (Serbia), 18-19 May, 2023

Бојан Лековић

Економски факултет у Суботици,
 Универзитет у Новом Саду
 Нови Сад, Србија
 bojan.lekovic@ef.uns.ac.rs

Миленко Матић

Економски факултет у Суботици,
 Универзитет у Новом Саду
 Нови Сад, Србија
 milenko.matic@ef.uns.ac.rs

Маја Ивановић-Ђукић

Економски факултет у Нишу,
 Универзитет у Нишу
 Ниш, Србија
 maja.djukic@eknfak.ni.ac.rs

Јерко Главаш

Економски факултет у Осијеку,
 Свеучилиште Ј.Ј. Штросмајера у Осијеку
 Осијек, Хрватска
 jerko.glavas@efos.hr

ДЕТЕРМИНАНТЕ ПРЕДУЗЕТНИКА ИЗ ОБЛАСТИ ЛОГИСТИКЕ У ЗЕМЉАМА ЕВРОПЕ

Апстракт: Предмет анализе овог рада су фактори који утичу на одлуку предузетника да изабере каријеру у области логистике у раним фазама развоја предузетничких подухвата у Европи. Истраживањем су идентификовани демографски фактори (радни статус, старост и величина домаћинства), раст и интернационализација пословања. За анализу је коришћена Global Entrepreneurship Monitor (GEM) база података. Узорак сачињава 4130 предузетника Европе у раним фазама развоја њихових подухвата, у оквиру којих је 205 логистичких предузетника. Софтверски пакет SPSS је коришћен за емпиријску анализу података. Резултати су показали да категорија запослених на пуно радно време (укључујући и samozaposlene), представља категорију из које највише долазе логистички предузетници. Већи број чланова домаћинства и више година старости карактеришу предузетнике из сектора логистике. Ови предузетници, према резултатима су усмерени на раст свог пословања. Уз то, своје пословање у великој мери обављају ван граница националне економије, где генеришу и један део својих прихода.

Кључне речи: Логистика, предузетништво, раст, интернационализација.

DETERMINANTS OF LOGISTICS ENTREPRENEURS IN EUROPEAN COUNTRIES

Abstract: The subject of this paper's analysis are the factors that influence the decision of entrepreneurs to choose a career in the field of logistics in the early stages of the development of entrepreneurial ventures in Europe. The research identified demographic factors (employment status, age and household size), growth and internationalization of business. The Global Entrepreneurship Monitor (GEM) database was used for the analysis. The sample consists of 4130 European entrepreneurs in the early stages of the development of their ventures, including 205 logistics entrepreneurs. The SPSS software package was used for empirical data analysis. The results showed that the category of full-time employees (including the self-employed) represents the category from which most logistics entrepreneurs come. A larger number of household members and older age characterize entrepreneurs from the logistics sector. These entrepreneurs, according to the results, are focused on the growth of their business. In addition, they conduct their business to a large extent outside the borders of the national economy, where they also generate a part of their income.

Keywords: Logistics, entrepreneurship, growth, internationalization.

1. УВОД

Прича о логистици је увек актуелна и привлачи доста пажње истраживачима, чему сведочи мноштво истраживања и писања у овој области. Оштра конкуренција на глобалном тржишту, скраћивање животног циклуса производа, технолошке иновације, дигитализација пословања, промена очекивања купаца, усмеравају пажњу на логистички сектор. Логистика подразумева све активности које омогућавају купцима да добију праве производе, у одговарајућој количини и у право време (Kasilingam, 1998). Harrison, Skipworth, van Hoek и Aitken (2019) логистику виде као подскуп ланца снабдевања. Истичу да је логистички задатак управљање протоком физичке робе и информација унутар ланца снабдевања. Council of Logistics Management логистику дефинише као процес планирања, имплементације и контроле ефикасности, тока и складиштења добара, услуга и сродних информација, од места порекла до места потрошње у циљу усаглашавања са захтевима купаца. Успешно управљање логистичким активностима захтева фокус на сваки објекат који утиче на процес усклађивања производа са захтевима купаца. Квалитет логистичких услуга је један од кључних фактора пословног окружења који дугорочно побољшава однос између провајдера логистичких услуга и купаца (Nedeliaková, Sekulová, Nedeliak и Loch, 2014). Поред тога, логистичке активности треба да буду исплативе за цео систем. То значи минимизирање системских трошкова, које чине трошкови транспорта, дистрибуције и складиштења. Нагласак није на једноставном минимизирању ових трошкова, већ на системској примени менаџмент логике. Провајдери логистичких услуга су приморани да прилагоде своје стратегије и донесу иновације, како би обезбедили јефтину услугу и испоруку према захтевима и очекивањима купаца. Прича о иновацијама у логистици води углавном до логистичких предузетника (Sousa-Zomer и Miguel, 2018). Предузетници много лакше мењају своје стратегије, брже реагују на промене и проналазе решења за нове изазове. Они ће створити иновативније производе, чиме ће побољшати коришћење ресурса и допринети унапређењу обављања логистичких активности. Разумевање укључености малих предузетника у логистички сектор је у фокусу овог истраживања. Циљ је идентификовати детерминанте које одлучујуће утичу на одлуку избора каријере логистичког предузетника. У структури рада је првенствено извршена теоријска анализа литературе из ове области. Сагледан је утицај демографских фактора на избор каријере логистичког предузетника. Поред тога, у фокусу су и фактори раста и интернационализације пословања, као битне детерминанте предузетника из области логистике. За анализу су коришћени подаци Global Entrepreneurship Monitor (GEM) базе података. У наставку су представљени методологија и резултати. Задатак је обухватио утврђивање заједничких карактеристика насцентних предузетника и предузетника чији се подухват налази у периоду инкубације, са простора Европе. На крају следе дискусија и закључне поруке.

2. ТЕОРИЈСКА АНАЛИЗА

Логистика је велика реч за велики изазов (Harrison и сар., 2019). Предузетници су у великој мери допринели развоју и трансформацији логистике, пошто предузетништво у сектору транспорта и ланца снабдевања може имати директан и значајан утицај на све активности (Negrutiu, Vasiliu и Enache, 2020). Marshall, McCarthy, McGrath и Claudy (2015) у свом раду аргументују снагу везе између предузетништва и одрживости ланца снабдевања. Допринос предузетништва у логистичком пословању потврђују и Chienwattanasook Wattanapongphasuk, Prianto и Jermisittiparsert (2019). Предузетнички подухвати се не покрећу случајно и резултат су неког планског понашања (Ajzen, 1991). Аутори полазе од претпоставке да је могуће издвојити кључне детерминанте, које карактеришу предузетника из ове области. Разумевање укључености предузетника у сектор логистике, намеће потребу разумевања фактора који опредељујуће утичу на избор тог сектора. У фокусу истраживања су демографски фактори, фактори раста и фактори интернационализације пословања.

2.1 Демографски фактори

Демографске одреднице обухватају старост, пол, образовање, радни статус, брачни статус, величину домаћинства и друго. Демографске варијабле могу да објасне предузетничке намере (Arafat и Saleem, 2017). Javalgi и Grossman (2016) истичу да демографске карактеристике заслужне за оријентацију предузетника и тражење нових могућности. Различите студије дају мешовиту слику утицаја старости на предузетничке намере. Старији људи карактерише много већи ниво одговорности, распрострањене мреже познанстава, више знања и искуства, док су млађи предузетници ближи новим технологијама, енергичнији су, имају већи потенцијал за развој и унапређење јер не познају своје границе. Старење се обично посматра у негативном односу са намерама за покретање предузетничких подухвата (Janssen, 2003; Brixu и Hessels, 2010), јер се старост везује за мањак креативности и иновативности, већу аверзију према ризику и жељу за сигурним послом. Код логистичких предузетника је ситуација другачија. Обављање послова у области логистике захтева искуство и знање из ове области, финансијска средства, транспортна средства, грађевинске објекте и широку мрежу познанстава. За ово је потребно време и све то се стиче годинама, па је мала вероватноћа да ће млада особа створити ове предуслове и започети свој подухват у сектору логистике. Због тога се у раду очекује позитивна

веза између година старости и намере за покретање подухвата у области логистике (Pindado Tapia и Sánchez García, 2017; Zagata и Sutherland, 2015). Радни статус је фактор који се разматра статистички значајан за предузетничке намере (Startiene и Remeikiene, 2009). Претпоставка је да категорија запослених на пуно радно време у односу на друге категорије, носи највећу вероватноћу за покретање подухвата у овом сектору. Аутори у анализу узимају и величину домаћинства као битну детерминанту логистичких предузетника. Литература на двосмислен начин представља ефекат величине породице на предузетнике. На једној страни су они који тврде да ће веће породице утицати на то да особу одврате од предузетничког ангажовања, пошто се налазе стално у ситуацији да зарад посла морају жртвују време проведено са породицом (Shelton и John, 1996). Са друге стране, каже се да ће већи број чланова домаћинства позитивно утицати на раст предузетничких подухвата. Већи број чланова домаћинства представља извор радне снаге, која може допринети подухвату. Поред тога више чланова може означити и веће финансијско обезбеђење породице, што даје већу слободу за ризик и улазак у предузетничке воде (Raijman, 2001). Прва хипотеза се поставља на основу извршене анализе:

X1: Демографске карактеристике (старосна доб, радни статус и величина домаћинства) утичу на ране предузетнике у Европи да бирају каријеру у сектору логистике.

2.2 Фактори раста

Утицај предузетничких подухвата на привредни развој земаља остварује се путем његовог раста у виду креирања нових радних места, развоја иновација и наступа на страним тржиштима. Предузетници својом улогом различито доприносе привредном развоју земаља. Неки од њих желе да развијају нове производе и понуде их тржишту, поједини настоје да увећају пословање и врше додатна запошљавања у складу са потребама предузећа, док неки своју шансу виде у наступу на другим тржиштима. Ово уједно представља и основни разлог укључивања ових елемената у оквиру истраживања од стране Global Entrepreneurship Monitor-a. Значај анализе наведених елемената посебно се истиче током ране фазе предузетничког процеса, обухватајући предузетнике, власнике чији подухвати још увек нису навршили континуираних 42 месеца исплаћених зарада. Тежња ка расту предузетничког подухвата представља јасну спону између предузетништва и једног од најважнијих циљева Влада свих земаља истакнутог у виду креирања нових радних места (Oyelola, Ajiboshin, Raimi, Raheem и Igwe, 2013). Интересовање за истраживање раста предузетничког подухвата разумљива је из разлога идентификације различитих утицаја предузетништва на привреду земаља, поготово у области потенцијала за креирање нових радних места, која у кризним периодима, у условима пада привредне активности и стопе запослености представља извор података за усклађивање доношења и усвајања различитих стратегија, мера и политика од стране Влада појединих земаља. Предузетништво као дисциплина постало је веома интересантан предмет изучавања и разматрања од стране бројних истраживача (Khan, Khan и Alam, 2005; Stam, Bosma, Van Witteloostuijn, De Jong, Bogaert, Edwards и Jaspers, 2012; Estrin, Korosteleva и Mickiewicz, 2022). Интересовање за истраживања у овој области као и активне промоције, предузетништво црпи из бројних чињеница. Предузетништво представља основу привредних активности развијених земаља, развијена предузетничка иницијатива карактеристика је привреда високо развијених земаља, оно утиче на економски развој, утиче на повећање стопе запослености путем генерисања нових радних места итд. Креирање нових радних места резултат је тежње предузетника за остваривањем раста предузетничког подухвата (Karadeniz и Özçam, 2010). У питању је велики допринос економском развоју земаља из разлога што велики број новооснованих предузећа располажу завидним потенцијалом за раст подухвата и креирање нових радних места. Литература из области предузетништва препознаје два извора економског раста путем развоја предузетништва. Први представљају већ постојећа, развијена, успешна мала, средња и велика предузећа проистекла на бази предузетничких подухвата. Док је као други извор препознат у виду нових и растућих предузећа, предузетника који се налазе у раним фазама предузетничког процеса. Ова група предузетника према GEM методологији идентификована је у виду индивидуалаца који су лично укључени у креирање новог предузетничког подухвата. Они су истовремено власници/менаџери предузећа које није старије од 48 месеци. Сагласно претходно реченом, поставља се следећа хипотеза:

X2: Фактори раста имају директан позитиван утицај на предузетничке намере у сектору логистике у Европи.

2.3 Фактори интернационализације

Предузетници као носиоци предузетничког процеса, заснованог на уочавању и профитабилној експлоатацији идентификованих шанси, често могућности за раст свог подухвата проналазе изван граница своје земље. Упоредо са јачањем процеса глобализације светске привреде, у претходној деценији јавља се и интересовање за интернационализацију предузетничких подухвата (Časas и Dambrauskaitė, 2011). Интернационализација пословања није везана само за наступ мултинационалних компанија већ је доступна и новооснованим предузетничким подухватима који уз помоћ доступних технологија, иновативних производа/услуга и доступних тржишта своју шансу за раст проналазе изван оквира националних економија (Alves, Galina, Macini, Cagica

Carvalho и Costa., 2017). Једна од битних детерминанти од утицаја на доношења одлуке о наступу на страним тржиштима исказана је кроз величину домаћег тржишта.

Интернационализација пословања као процес идентификовања и експлоатације шанси изван националних оквира може се посматрати са два нивоа. Са аспекта предузетника који идентификује и доноси одлуке о експлоатацији уочене шансе, и са аспекта предузећа које предузетнику омогућава профитабилну експлоатацију уочених шанси. У данашњем времену глобализације пословања и у условима евидентне тржишне либерализације, предузетници и њихови подухвати морали би искористити све олакшане услове за наступ на другим тржиштима (Castaño, Méndez и Galindo, 2016). Могућност приступа другим тржиштима, кројење пословне понуде према захтевима потрошача, представљају могућност за остваривање раста предузећа, која се понекад у оквиру националних граница чини недостижном. Интернационализација пословања не само да утиче на раст пословања предузећа већ она неминовно утиче и на развој иновација производа/услуга или процеса. Интернационализација пословања предузећа пружа контакт са другим предузећима из иностранства, са конкуренцијом, потрошачима, добављачима што представља основу за развој отворених иновација. Успешан развој иновација представљаће потенцијал за раст пословања предузећа услед успешнијег наступа на домаћем и међународном тржишту што у крајњој инстанци доводи предузетнички подухват у зрелије фазе предузетничког процеса. На основу анализираних литературе

ХЗ: Интернационализација има директан позитиван утицај на предузетничке намере у сектору логистике у Европи.

3. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

Предмет истраживања овог рада је идентификовање детерминанти које утичу на предузетнике у Европи да се баве логистиком. За потребе истраживања је коришћена Global Entrepreneurship Monitor (GEM) база података из 2018. године. Из базе је филтрирано 4130 предузетника, од којих је 205 оних који се баве логистиком. Статистичка анализа је обављена коришћењем софтверског пакета SPSS. Као зависна варијабла је одабрана TEA: Industry ISIC version 4, 1-digit code која одражава индустријски сектор предузетничког подухвата. Истраживачким узорком су обухваћени предузетници који се налазе у раној фази предузетничке активности (TEA). Извршено је рекодирање ове варијабле са намером креирања варијабле категоријског типа. У једну групу су издвојени предузетници који се баве логистиком, док су у другој групи предузетници из осталих делатности. Независне варијабле су груписане у три категорије фактора: демографски фактори: *радни статус, величина домаћинства, старост*; фактори раста и фактори интернационализације.

4. РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Испитивање утицаја детерминанти на одлуку за бављење предузетништвом у подручју логистике, одрађено је путем бинарне логистичке регресије. Пошто Omnibus Tests of Model Coefficients узима у обзир независне варијабле, на основу података (Sig.=0.000), ($p < 0.0005$) боље предвиђа резултате, него у ситуацији где се предвиђа да се сви предузетници баве логистиком. Хи-квадрат износи 65,92, уз 11 степени слободe. Према Hosmer-Lemeshov тесту хи-квадрат износи 4,96 уз значајност 0,762, што показује да је подржан модел. Nagelkerke R Square се користи као надградња Cox & Snell R Square, па се извештава на основу њега. Тиме је модел објаснио 4,8 % варијансе о детерминантама предузетника логистике, а тачно је класификовао 95,3% случајева.

Table 1: Variables in Equation

		Variables in Equation					
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1a	GEMWORK. GEM harmonized work status			17,841	5	0,004	
	GEMWORK. GEM harmonized work status (1)	0,733	0,424	2,241	1	0,244	2,080
	GEMWORK. GEM harmonized work status (2)	-1,205	0,363	7,778	1	0,009	3,337
	GEMWORK. GEM harmonized work status (3)	-1,222	0,421	7,855	1	0,002	3,395
	GEMWORK. GEM harmonized work status (4)	-0,401	0,541	0,574	1	0,344	0,670
	GEMWORK. GEM harmonized work status (5)	0,198	0,365	0,311	1	0,628	1,219

E. How many members make up your permanent household, including you?	-0,245	0,038	21,643	1	0,000	0,783
B. What is your current age (in years)?	-0,023	0,008	2,714	1	0,079	0,977
TEA: expects more than 5 employees in next five years(1)	0,402	0,190	5,147	1	0,018	0,669
TEA: weak international orientation (more than 1% of revenue from outside country)(1)	0,313	0,142	5,639	1	0,013	0,731
Constant	4,130	0,345	135,709	1	0,000	62,172
a. Variable(s) entered on step 1: GEMWORK. GEM harmonized work status, B. What is your current age (in years)?, TEA: expects more than 5 employees in next five years, TEA: weak international orientation (more than 1% of revenue from outside country).						

Source: Analiza autora, 2023.

Анализа резултата почиње сагледавањем променљивих које су статистички значајне за модел. То су детерминанте које опредељујуће утичу на то да ли ће особа започети предузетнички подухват у сфери логистике. Радни статус и број чланова домаћинства су статистички значајне варијабле у оквиру демографских варијабли. Фактори раста и фактори интернационализације су статистички значајне детерминанте за предузетнике у области логистике.

Вероватноћа да се особа бави предузетништвом у области логистике је 3,337 пута мања за особе које су запослене на скраћено радно време у односу на оне који су запослени на пуно радно време (укључујући и samozапослене), када су сви остали фактори једнаки. Вероватноћа да се особа бави предузетништвом у области логистике је 3,395 пута мања за особе које су пензионисане и инвалиди у односу на оне који су запослени на пуно радно време (укључујући и samozапослене), када су сви остали фактори једнаки. Овим је потврђено то што и сама литература каже (Carter, Gartner, Shaver и Gatewood, 2003; Nair и Pandey, 2006). Највећу вероватноћу за бављење логистичким предузетништвом имају особе које су у статусу запослења са пуним радним временом (укључујући и samozапослене). Кључно је то што ова категорија узима у обзир samozапослене, што значи да су то предузетници. Поред тога део запослених на пуно радно време има веће шансе за покретање подухвата у овом сектору. Разлог може бити накупљено искуство и уско знање у области логистике, препознавање шансе у области, познавање потенцијалних сарадника и слично.

Вероватноћа да се особа бави предузетништвом у области логистике је 0,783 пута мања за оне који имају мањи број чланова домаћинства, када су сви остали фактори једнаки. Већи број чланова породице, значи и већу вероватноћу да ће предузетник бити из логистичког сектора, што се поклапа са другим погледом литературе, када је у питању утицај броја чланова домаћинства на предузетничке намере (Raijman, 2001). Разлог за то се може видети у томе што логистичке фирме обично настају и развијају се као породичне фирме, у којима раде сви чланови породице и заједно доприносе бизнису. То је веома карактеристично за фирме које се баве транспортом.

Вероватноћа да се особа бави предузетништвом у области логистике је 0,977 пута мања за млађе у односу на старије, када су сви остали фактори једнаки. Претходна два закључка иду у прилог овом трећем, а то је да ће логистички предузетници бити старије особе, са већим домаћинством, који су временом стекли неопходно искуство и знање, партнере са којима сарађују, финансијска средства, транспортна средства и осталу инфраструктуру потребну за бављење овом врстом посла. Претходна анализа резултата нас доводи до тога да је прва хипотеза у потпуности потврђена.

Вероватноћа да се особа бави предузетништвом у области логистике је 0,669 пута већа за оне који очекују да ће им се број запослених повећати за више од 5 запослених у наредних 5 година, када су сви остали фактори једнаки. Бављење логистиком значи и улазак у велику конкурентску борбу. Опстанак је готово немогућ за оне који стагнирају и не желе развој. Самим тим, повећање броја запослених је неминовност (Karadeniz и Özçam, 2010). На основу тога је јасно да су логистички предузетници усмерени на раст и да очекују раст, јер је то једини начин да опстану у конкурентској трци. Развој трговине, све већи број трансакција им ствара шансе за посао, а раст им само може отворити нова врата за веће и уносније послове. Овим је потврђена и друга хипотеза.

Вероватноћа да се особа бави предузетништвом у области логистике је 0,731 пута већа за оне који генеришу више од 1% прихода изван своје земље, када су сви остали фактори једнаки. Ова ситуација је сасвим очекивана када су у питању предузетници из области логистике. Њихово пословање се у великој мери везује за преко граничне послове. Чак и када се посматрају логистички предузетници који су у раним фазама развоја свог подухвата, очекује се да ће одређени део својих прихода генерисати из иностранства (Ajzen, 1991; Alves и сар., 2017). Трећа хипотеза се потврђује овим резултатом.

5. ЗАКЉУЧАК

Развој логистике омогућава да се убрза оптимизација и прилагођавање индустријске структуре, остваривање економског раста, а самим тим и бржи економски развој. Предузетништво и иновације су алати који омогућавају развој логистике. Сагледавање детерминанти логистичких предузетника је потреба, како би се дошло до извора предузетничких подухвата у овој области, што може имати вишеструког значаја. То је био циљ нашег истраживања, за које је коришћена Global Entrepreneurship Monitor (GEM) база података из 2018. године. У оквиру ње су филтрирани одговори 4130 предузетника у раним фазама развоја њихових подухвата, од којих је 205 оних који се баве логистиком.

Три групе детерминанти су коришћене за анализу предузетничких намера логистичких предузетника. Демографски фактори чине прву групу. У питању су старост, радни статус и величина домаћинства. Сви фактори су се показали статистички значајни. Резултати су показали да се на покретање предузетничких подухвата у сектору логистике пре одлучују старије особе. Већи број чланова породице, повећава и вероватноћу предузетника да започне подухват у овој области. Што се тиче радног статуса, резултати говоре да запослени на пуно радно време (укључујући и samozапослене) имају највећу вероватноћу да буду логистички предузетници. Даља анализа је показала да су предузетници из логистичког сектора усмерени на раст њиховог пословања. Поред тога, резултати сведоче да је ова категорија предузетника окренута интернационализацији пословања.

Рад доприноси увећању литературе и у области логистике и области предузетништва. Даје базу за наредна истраживања у овој области. Истиче кључне детерминанте логистичких предузетника, што креаторима политике ставља до знања где треба да траже извор мотивације за подухвате у овој области, када желе да их стимулишу или редукују.

Рад садржи неколико ограничења. Наслов рада говори да се истражују детерминанте логистичких предузетника у Европи. Међутим, GEM база не обухвата све земље Европе, пошто поједине земље немају GEM национални тим који спроводи и финансира ова истраживања. База резултата је из 2018. године, што не значи да нема актуелне резултате, али их не гарантује. Одговори логистичких предузетника су филтрирани из базе, што доводи до тога да упитник није наменски формиран за ово истраживање. Детаљнији упитник би можда дао и детаљније резултате, уврстио још неку детерминанту и дао бољу слику предузетника из сектора логистике.

Наредна истраживања би могла да иду у смеру креирања упитника који је баш намењен за утврђивање детерминанти логистичких предузетника. Анализа детерминанти би се могла извршити по годинама и тако дати временски преглед и вршити поређења. Укључивање других детерминанти би могло довести до нових закључака. Поред тога, тражење конкретних препорука за унапређења од логистичких предузетника, могло би имати вишеструке користи за многе заинтересоване стране.

РЕФЕРЕНЦЕ

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*, 50(2), 179-211.
- Alves, M. F. R., Galina, S. V. R., Macini, N., Cagica Carvalho, L., & Costa, T. (2017). Internationalization and innovation in nascent companies: does gender matter?. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 24(4), 887-905.
- Arafat, M. Y., & Saleem, I. (2017). Examining start-up Intention of Indians through cognitive approach: a study using GEM data. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 7, 1-11.
- Brixy, U., & Hessels, J. (2010). Human capital and start-up success of nascent entrepreneurs. *EIM Research Reports H*, 201013.
- Carter, N. M., Gartner, W. B., Shaver, K. G., & Gatewood, E. J. (2003). The career reasons of nascent entrepreneurs. *Journal of Business venturing*, 18(1), 13-39.
- Časas, R., & Dambrauskaitė, V. (2011). Impact of external business environment factors on internationalization of Lithuanian-born global companies. *Ekonomika*, 90(3), 120-135.
- Castaño, M. S., Méndez, M. T., & Galindo, M. Á. (2016). Innovation, internationalization and business-growth expectations among entrepreneurs in the services sector. *Journal of Business Research*, 69(5), 1690-1695.
- Chienwattanasook, K., Wattanapongphasuk, S., Prianto, A. L., & Jernsittiparsert, K. (2019). Corporate entrepreneurship and business performance of logistic companies in Indonesia. *Industrial Engineering & Management Systems*, 18(3), 541-550.
- Council on Logistics Management, mission statement, Council on Logistics Management Web Site. Преузето 2. марта са сајта www.clm1.org/mission.html
- Estrin, S., Korosteleva, J., & Mickiewicz, T. (2022). Schumpeterian entry: innovation, exporting, and growth aspirations of entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 46(2), 269-296.

- Harrison, A., Skipworth, H., van Hoek, R. I., & Aitken, J. (2019). *Logistics management and strategy*. Pearson UK.
- Janssen, F. (2003). Determinants of SME's Employment Growth Relating to the Characteristics of the Manager. *Retrieved August, 16, 2006*.
- Javalgi, R. R. G., & Grossman, D. A. (2016). Aspirations and entrepreneurial motivations of middle-class consumers in emerging markets: The case of India. *International Business Review, 25*(3), 657-66.
- Karadeniz, E., & Özçam, A. (2010). The determinants of the growth expectations of the early-stage entrepreneurs (TEA) using the ordinal logistic model (OLM): the case of Turkey. *Economic and Business Review, 12*(1), 3.
- Kasilingam, R. G. (1998). *Logistics and transportation*. Great Britain: Kluwer Academic Publishers.
- Khan, E. A., Khan, S. M., & Alam, M. N. (2005). Factors affecting the growth of entrepreneurship in small-scale business. *Business Review, 5*(1), 33-37.
- Marshall, D., McCarthy, L., McGrath, P., & Claudy, M. (2015). Going above and beyond: how sustainability culture and entrepreneurial orientation drive social sustainability supply chain practice adoption. *Supply chain management: an international journal*.
- Nair, K. R. G., & Pandey, A. (2006). Characteristics of entrepreneurs: an empirical analysis. *The Journal of Entrepreneurship, 15*(1), 47-61.
- Nedeliaková, E., Sekulová, J., Nedeliak, I., & Loch, M. (2014). Methodics of identification level of service quality in railway transport. *Procedia-social and behavioral sciences, 110*, 320-329..
- Negrutiu, C., Vasiliu, C., & Enache, C. (2020). Sustainable entrepreneurship in the transport and retail supply chain sector. *Journal of Risk and Financial Management, 13*(11), 267.
- Oyelola, O. T., Ajiboshin, I. O., Raimi, L., Raheem, S., & Igwe, C. N. (2013). Entrepreneurship for sustainable economic growth in Nigeria. *Journal of sustainable development studies, 2*(2).
- Pindado, E., & Sánchez, M. (2017). Researching the entrepreneurial behaviour of new and existing ventures in European agriculture. *Small Business Economics, 49*, 421-444..
- Raijman, R. (2001). Determinants of entrepreneurial intentions: Mexican immigrants in Chicago. *The Journal of Socio-Economics, 30*(5), 393-411.
- Shelton, B. A., & John, D. (1996). The division of household labor. *Annual review of sociology, 22*(1), 299-322..
- Sousa-Zomer, T. T., & Miguel, P. A. C. (2018). Sustainable business models as an innovation strategy in the water sector: An empirical investigation of a sustainable product-service system. *Journal of Cleaner Production, 171*, S119-S129.
- Stam, E., Bosma, N., Van Witteloostuijn, A., De Jong, J., Bogaert, S., Edwards, N., & Jaspers, F. (2012). Ambitious entrepreneurship. *A Review of the Academic Literature and New Directions for Public Policy, Report for the Advisory Council for Science and Technology Policy (AWT) and the Flemish Council for Science and Innovation (VRWI)*.
- Startiene, G., & Remeikiene, R. (2009). The influence of demographical factors on the interaction between entrepreneurship and unemployment. *Engineering Economics, 64*(4).
- Zagata, L., & Sutherland, L. A. (2015). Deconstructing the 'young farmer problem in Europe': Towards a research agenda. *Journal of Rural Studies, 38*, 39-51.